

BILBAOFÖRKLARINGEN

(Detta är en översättning från den officiella engelska originaltexten.)

”BYGG IN SÄKERHETEN”

Europeiska toppmötet om säkerhet i bygg- och anläggningsbranschen

22 november 2004

Inledning:

Byggsektorn är en av Europas största industrisektorer. Tyvärr har den också den sämsta statistiken när det gäller arbetsmiljön. De mänskliga och ekonomiska kostnaderna för samhället och sektorn är enorma. Även om betydande framsteg gjorts för att skapa bättre normer inom sektorn är det fortfarande mycket som kan och behöver göras.

Eftersom byggsektorn är en av de största risksektorerna, krävs det enligt Europeiska unionens arbetsmiljöstrategi 2002-2006 att man inom denna bransch fortlöpande och varaktigt strävar efter att minska arbetsolyckorna och yrkessjukdomarna. Samtliga aktörer som är inblandade i verksamheten inom sektorn måste medverka i denna strävan.

Detta är anledningen till att Europeiska arbetsmiljöveckan 2004 fokuserar på byggsektorn. Kampanjen leds av Europeiska arbetsmiljöbyrån i nära samarbete med dess nätverk av kontaktpunkter i 31 länder och med arbetsmarknadsparternas organisationer i Europa. Syftet med kampanjen är att få intressegrupperna inom sektorn att se möjligheterna och skapa en säkrare, sundare och mer produktiv arbetsmiljö.

Den 22 november 2004 hölls ett toppmöte i Bilbao i Spanien om säkerhet i bygg- och anläggningsbranschen i Europa, vilket samlade företrädare för branschen från hela Europa. Vid toppmötet konstaterades att samtliga parter måste göra mera för att minska antalet olyckor och förebygga yrkessjukdomarna på ett bättre sätt.

Goda och hållbara arbetsmiljönormer kan bara säkras i ett övergripande sammanhang där kvalitetsnormerna är höga. Kampanjen *Bygg in säkerheten* är kvalitetsinriktad och fokuserar på genomförandet av projekt för hus-, väg- och vattenbyggnation av hög klass. Man konstaterar också att samarbetet mellan behöriga parter inom byggsektorn är en viktig faktor för att nå framgång.

Europeiska toppmötet om säkerhet i bygg- och anläggningsbranschen uppmanar alla berörda parter inom byggsektorn att åta sig att vidta bestämda åtgärder för att uppnå de varaktiga förbättringar som EU:s arbetsmiljöstrategi kräver, i synnerhet genom att fullt ut och på ett effektivt sätt tillämpa den nationella lagstiftningen, som införlivar bestämmelserna i direktiv 92/57/EEG.

Uppmaning till handling:

- **Upphandling – bygga in säkerheten**

Arbetsmiljöfrågorna är en betydelsefull del av byggprojektet. De är inte begränsade till byggfasen av projektet utan är aktuella under hela projektiden och fram till dess att projektet är slutfört - under projektering, byggnation, underhåll och rivning. Många arbetsmiljöproblem som uppstår under uppförandet och driften kan undvikas genom att se till att dessa frågor ges ordentlig uppmärksamhet under projekterings- och upphandlingsfasen. Projekt som är väl planerade, väl utformade samt genomförda av behöriga och utbildade konstruktörer och entreprenörer är inte bara säkrare i sig, utan gör också att kunden får valuta för investerade pengar.

Enligt artikel 27 i direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtjänster, varor och tjänster kan den upphandlande myndigheten kräva av en anbudsgivare att denne bekräftar att hänsyn har tagits till de skyldigheter avseende bestämmelser om arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller i medlemsstaten.

Denna bestämmelse skall följas för att säkerställa tillämpningen av de krav på säkerhet och hälsa som är fastställda i arbetsmiljödirektiven, i synnerhet ramdirektivet 89/391/EEG, direktivet om arbetsutrustning 89/655/EEG (senast ändrad genom direktiven 95/63/EG och 2001/45/EG) samt direktiv 92/57/EEG om tillfälliga eller rörliga byggarbetsplatser. Hänsyn till kraven skall i synnerhet tas på projekterings- och planeringsstadiet, enligt direktiv 92/57/EEG.

I denna förklaring välkomnas de initiativ som redan tagits av några **medlemsstater**, bland annat Storbritanniens riktlinjer för offentlig upphandling. Fullt stöd ges till **kommissionens generaldirektorat för sysselsättning och socialpolitik** för dess plan att under 2005 sätta upp goda arbetsmiljönormer i samband med offentlig upphandling, bland annat när det gäller offentligt finansierade byggprojekt. I detta sammanhang välkomnas också utarbetandet av praktiska handledningar om säkerhet och hälsa i samband med upphandling. Det konstateras att investeringar i hälsa och säkerhet genom systematisk budgetering under projektets alla faser är vettigt ur affärssynpunkt.

- **Upprätthållande av lagstiftningen – förbättra efterlevnaden**

Förebyggande åtgärder är den styrande principen när det gäller arbetsmiljölagsstiftningen i EU. Lagstiftningen innehåller inte bara föreskrifter om arbetarskydd, utan skapar också en marknad där lika villkor råder för företagen som är verksamma på den europeiska

marknaden. Kontrollmyndigheterna i alla medlemsstater ser till att de rättsliga kraven efterlevs.

Under 2003 genomförde yrkesinspektörskommittén (SLIC) en kampanj i Europa som var inriktad på inspektioner av byggarbetsplatser. Resultaten visade på en hög nivå av lagöverträdelser i de projekt som inspekterades och även att det fanns skillnader medlemsstaterna emellan när det gällde upprätthållandet av lagstiftningen. Den höga olycksfrekvensen och förekomsten av arbetsrelaterad ohälsa inom sektorn i samband med den dåliga efterlevnaden av bestämmelserna som SLIC konstaterade är inte en tillfällighet.

I förklaringen uppmanas **medlemsstaterna** att se till att alla arbetsmiljölagar som rör byggsektorn upprätthålls på ett effektivt sätt. Först och främst skall åtgärder vidtas med anledning av rekommendationerna från yrkesinspektörskommitténs arbetsgrupp för byggsektorn från kampanjen 2003. I synnerhet bör kontrollmyndigheterna fortsätta att uppmärksamma och utveckla arbetsmiljöfrågorna inom byggsektorn, och därigenom säkerställa att alla medlemsstater använder sig av effektiva metoder och system för upprätthållandet av lagarna ⁽¹⁾.

- **Riktlinjer - förmedla goda exempel på hur normerna kan efterlevas**

Arbetsmiljölagstiftningen behöver kompletteras med riktlinjer som kan hjälpa till att förklara hur de rättsliga kraven kan genomföras och på detta sätt förmedla goda exempel på hur de kan efterlevas. Detta är av särskild betydelse för de många små och medelstora företagen inom sektorn.

I förklaringen uppmanas medlemsstaterna att i samarbete med arbetsmarknadsparternas organisationer utveckla särskilda riktlinjer som

- säkerställer ett effektivt genomförande av lagstiftningen,
- beskriver god praxis under projekteringsstadiet så att man kan försäkra sig om att i synnerhet kunderna, konstruktörerna, leverantörerna, underleverantörerna och samordnarna är medvetna om sina skyldigheter,
- säkerställer att all vägledning och information är inriktad på och anpassad till behoven inom sektorn.

I förklaringen uppmanas också **Europeiska arbetsmiljöbyrån** att stödja denna process genom att tillhandahålla all relevant information om god praxis.

- **Skapa säker och hälsosam byggverksamhet**

Denna förklaring uppmanar alla konstruktörer i Europa, genom deras representativa organisationer som bland annat **Architect's Council of Europe (ACE)**, **European Council of Civil Engineers (ECCE)** och **European Federation of Engineering Consultancy Associations (EFCA)** att utveckla det arbete som redan gjorts på området

⁽¹⁾ SLIC:s rapport ECC 2003-1042, 29.04.2004 med titeln "SLIC European Construction Campaign 2003" finns på http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/construction/slic/

och att i högsta möjliga mån ta hänsyn till arbetsmiljöaspekterna vid konstruktionsarbetet, som är en betydelsefull del av byggprocessen.

I förklaringen uppmanas särskilt alla konstruktörer i Europa att vid konstruktionsarbetet eliminera riskerna överallt där detta är möjligt och att fästa uppmärksamheten på eventuella återstående risker i alla projekt man är involverad i. ACE, ECCE och EFCA kommer att arbeta med de organisationer som företräder de olika grupperna inom sektorn för att undersöka och fastställa vilka åtgärder som konstruktörerna i Europa rimligen kan vidta för att förbättra säkerheten på byggarbetsplatserna. De kommer därefter att förmedla informationen till sina medlemsorganisationer.

- **Förbättra arbetsmiljöprestationerna genom att engagera arbetsmarknadens parter**

Den sociala dialogen och avtalen om arbetsmiljöförbättringar är viktiga redskap för att säkerställa det nödvändiga engagemanget att konkret förbättra arbetsmiljön på byggarbetsplatserna från huvudaktörernas sida, nämligen å ena sidan arbetsgivarna, dvs. byggföretag av olika storlekar, alltifrån små och medelstora företag till större koncerner som utför olika slags byggnadsarbeten samt väg- och vattenbyggnation, och å andra sidan arbetstagarna.

På toppmötet välkomnas och stöds därför åtgärderna i den gemensamma förklaringen som utfärdats av arbetsmarknadsparterna inom byggnadsindustrin i Europa, av **European Construction Industry Federation (FIEC)** (det europeiska byggnadsindustriförbundet) och av **European Federation of Building and Wood Workers (EFBWW)**⁽²⁾ (den europeiska sammanslutningen av arbetstagare inom byggnads- och träindustrin), särskilt följande åtgärder:

- Prioritering av förebyggande åtgärder inom särskilda områden, däribland användning av minskningsmål när så är lämpligt.
- Genomförande av omfattande utbildning.
- Samarbete mellan arbetsmarknadens parter på projekt-/arbetsplatsnivå.
- Mätning och rapportering av prestationer.

Vid toppmötet välkomnas och stöds också åtgärderna i stadgan⁽³⁾ av **European Builders' Confederation (EBC)**. Med denna stadga vill man ytterligare förbättra arbetsmiljön i små och medelstora byggföretag och för hantverkarna genom följande åtgärder:

- Bättre information till hantverkare och små och medelstora företag och till deras anställda om de rättsliga skyldigheterna och det rättsliga ansvaret på arbetsmiljöområdet. EBC:s nationella organisationer åtar sig att på sina webbplatser skapa en avdelning för arbetsmiljö och att aktivt sprida

⁽²⁾ FIEC:s och EFBWW:s gemensamma förklaring finns på www.fiec.org och www.efbww.org

⁽³⁾ EBC:s stadga finns på EBC:s webbplats <http://www.eubuilders.org/>

arbetsmiljöinformation till sina medlemmar.

- Skapa ett nätverk av arbetsmiljöexperter för att dela med sig av och samarbeta om initiativ och dokumenterade goda praktiska lösningar.

Med hänvisning till konferensen om effektiva åtgärder och den sociala dialogen med avseende på arbetsmiljön (Amsterdam den 15-17 september 2004) understryker det nederländska ordförandeskapet hur viktigt det är att genomföra dessa åtgärder.

Kommande åtgärder:

I Bilbaoförklaringen uppmanas alla undertecknande parter att genomföra dessa åtaganden och rapportera om framsteg och framtida initiativ vid det **uppföljande toppmötet om byggsektorn**, som arbetsmiljöbyrån skall organisera i juni 2006 och som engagerar samtliga nyckelaktörer som har anslutit sig till förklaringen.

Ett **forum för säkerhet inom byggsektorn** skall upprättas för att förbereda det uppföljande toppmötet, underlätta utbytet av information om de initiativ som vidtas av de undertecknande organisationerna och främja samarbetet och gemensamma åtgärder för att genomföra förklaringen.

Utfärdad i Bilbao den 22 november 2004,

Ulrich Paetzold
European Construction Industry Federation

Harrie Bijen
European Federation of Building and Wood Workers

J. Antonio Calvo Delgado
European Builders' Confederation

Pablo Bueno Tomás
European Federation of Engineering Consultancy Associations

ARCHITECTS' COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DES ARCHITECTES D' EUROPE

John Graby
Architects' Council of Europe

Diana Maxwell
European Council of Civil Engineers

Henk Schrama
Ministeriet för socialpolitik och sysselsättning
Nederländska ordförandeskapet för Europeiska unionen

